

Datum

2016-12-12

Diariernr (åberopas)

A454.494/2016

Saknr

000

Er referens

N2016/05511/ITP

Polismyndigheten
Rättsavdelningen

Näringsdepartementet
Enheten för It-politik
103 33 Stockholm

Synpunkter avseende vissa delar i betänkandet Till sista utposten. En översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle (SOU 2016:54)

Polismyndigheten som delvis tagit del av betänkandet, Till sista utposten. En översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle, vill lämna följande synpunkter på de delar i betänkandet som specifikt berör Polismyndighetens verksamhet.

Lämna uppgifter vid misstanke om narkotikabrott, avsnitt 7.4

Polismyndigheten instämmer inte i utredningens bedömning i avsnitt 7.4.12.

Polismyndigheten menar att personal i postverksamhet måste ges en laglig möjlighet att kunna lämna uppgifter om misstänkta brott till Polismyndigheten eller annan brottsbekämpande myndighet. Polismyndigheten föreslår därför att en motsvarande sekretessbrytande bestämmelse som i 10 kap 24 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) införs i 2 kap 15 § postlagen (2010:1045). Bestämmelsen bör inte kopplas till viss brottslighet utan bör gälla generellt.

Polismyndigheten samarbetar tillsammans med ett antal länsstyrelser, Tullverket och Åklagarmyndigheten i projektet *Tillsammans mot nätdroger*. Projektet har uppmärksammat utredningen på brister i den nu gällande postlagstiftningen och lämnat in såväl en skrivelse som en konsekvensutredning till utredningen.

Projektet föreslår, mot bakgrund av de brister som finns i aktuell lagstiftning, en utvidgning av den sekretessbrytande bestämmelsen i 2 kap 15 § postlagen, så att den som bedriver postverksamhet på eget initiativ ska kunna lämna uppgifter som rör misstanke om brott till brottsbekämpande myndigheter om det föreligger konkret misstanke att brev eller försändelse som hanteras i postverksamheten innehåller misstänkt narkotika eller jämförliga preparat.

Polismyndigheten instämmer, mot bakgrund av det som beskrivits i ovan nämnda skrivelse och konsekvensutredning, i att de nuvarande bestämmelserna i postlagen inte medger tillräckligt effektiva metoder för att förhindra att

narkotika sprids via postbefordran. Polismyndigheten menar dessutom att motsvarande gäller även för annan brottslighet, exempelvis vapenbrott.

Polismyndigheten vill också påpeka att det verkar som Postnord i avsnitt 7.4.10 lämnat kommentarer på det ursprungliga (skrivelsen) och inte på det reviderade förslaget (konsekvensutredningen) som projektet *Tillsammans mot nätdroger* lämnat. Dessutom uppger Postnord (sid 179) att handeln med nätdroger främst torde ske gränsöverskridande vilket är fel. Polismyndighetens bedömning, mot bakgrund av bl.a. siffror från beslag av internationella marknadsplatser, är att 90 procent av handeln med droger som skickas med post sker inrikes.

Postverket, var innan postmonopolet avskaffades, den aktör som hade till uppgift att driva poströrelse i Sverige. Postverket omfattades av bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100). I samband med att monopolet avskaffades infördes sekretessbestämmelserna liksom de sekretessbrytande bestämmelserna istället i postlagen.

I 10 kap 24 § offentlighets- och sekretesslagen finns en sekretessbrytande bestämmelse som innebär att sekretess som huvudregel inte hindrar att en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och det kan antas föranleda annan påföljd än böter. Polismyndigheten menar att en motsvarande bestämmelse bör införas i postlagen.

Polismyndigheten håller med om att de skyddsintressen som lades till grund för den gällande lagstiftningen på området i och för sig fortfarande är aktuella. Mot bakgrund av hur den svenska brev- och paketmarkanden samt hur försäljningen och distributionen av exempelvis narkotika förändrats under senare tid, menar Polismyndigheten emellertid att det finns anledning att göra en annan intresseavvägning än den som tidigare gjorts och som utredningen alltjämt håller fast vid.

Nuvarande tystnadsplikt ser olika ut beroende om det avser paket eller brev. För paket gäller inte någon tystnadsplikt men däremot för brev. Antalet brev som innehåller narkotika har ökat samtidigt som antalet brev av personlig och känslig natur har minskat, vilket gör att integritetsskyddsaspekten kan antas ha en mindre betydelse idag än tidigare. Samtidigt har handeln med exempelvis narkotika på nätet ökat mycket kraftigt och därmed också postförsändelser innehållande narkotika.

Den ändring som Polismyndigheten föreslår handlar inte om att postpersonal ska få möjlighet att öppna eller läsa brev, vilket är straffbart enligt 4 kap. 8 § brottsbalken. Det handlar istället om att skapa en möjlighet för postpersonal att vid misstanke om ett begånget brott kunna anmäla det till Polismyndigheten. Därefter är det upp till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten att göra en bedömning av om en förundersökning ska inledas och vilka eventuella förundersökningsåtgärder som i så fall kan vara aktuella att vidta.

Enligt Polismyndigheten är det orimligt att en postanställd inte ska ha möjlighet att bryta mot tystnadsplikten för att lämna uppgifter till polisen om exempelvis en försändelse med narkotika eller vapen fastnar i en sorteringsmaskin och det finns en misstanke om att försändelsen innehåller narkotika eller vapen. Det kan inte vara rimligt att personalen i ett sådant fall ska återförsluta försändelsen och låta narkotikan eller vapnet nå mottagaren utan att ha en laglig möjlighet att kontakta polisen. Såsom Polismyndigheten förstår det menar utredningen att skyddet för den personliga integriteten hos avsändare och mottagare väger tyngre än samhällets intresse av att kunna beivra brott även i ett sådant fall och det är enligt Polismyndigheten inte en rimlig avvägning.

Detta yttrande har beslutats av Charlotta Lokrantz Sandberg efter föredragning av Sofia Wirlée.

POLISMYNDIGHETEN

På avdelningschefens vägnar

Charlotta Lokrantz Sandberg
Jurist

Sofia Wirlée
Jurist

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Rikspolischefens kansli
Arbetstagarorganisationerna